

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f
 Fél évre 5 K — f
 Negyed évre . . 2 K 50 f
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petítor egyszer
 18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 52. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Fürdőzzünk itthon.

Állandó téma, amelyet évről-évre megtárgyal minden fővárosi és vidéki lap. Megtesszük mi is; azt hisszük joggal, mert hiszen a mienk a Balaton szebb partja, amely külföldön kincses bánya volna, nálunk azonban csak nyomoruság, szegénység tanyáz a partján.

Igy nyaratszaka felkerekedik a vagyonos magyar s megy özőnével a külföldi fürdőkre. És ha visszatér, dicsénekeket zeng az idegen fürdők kényelméről, a gyönyörű vidékekről. Magyarországot azonban nem ismeri. Hozzászókot ahoz a gondolathoz, hogy itthon nem kaphatja meg azt, amit külföldön, ahol jobban esik elkölteni a pénzt, mint itthon.

És ha künn idegenekkel érintkeznek, nem hirdeti hazája szépségeit, nem igyekszik a figyelmet Magyarország szépségeire terelni, sőt kéjelegve élvezni, hogy franciának, vagy angolnak nézik.

Ha már az idegenek elkerülik Magyarországot s nem hordják hozzánk a pénzüket gazdag turisták, a magunkét ne szórjuk el a külföldön s igyekezzünk a figyelmet hazánk szépségei iránt ébren tartani, hogy lassan-lassan mi is beékelődjünk a világjárók széles országútjába.

Nekünk nincsenek világhírű műkincseink, amelyek az idegent arra készítenék, hogy eljőjön hozzánk gyönyörködni. Nincsen világkereskedelmünk és a világversenyben számottevő gyáripárunk, melyek a forgalmat fokoznák. Olyan iskoláink sincsenek, ahol a külföldi többet tanulhat, mint odahaza.

A mi idegenforgalmunk emelésének csak egy biztos bázisa van, az, amelyet a természet adott ennek az országnak: természeti szépségek, gyógyforrások, gyönyörű tavak.

Magyarország természeti szépségeinek nincsen párja ezen a világon. Hegyeink nem oly főségesen zordonak, mint Svájjé, ligeteink nem oly kiesek, mint a Riviera, de szépek, vonzóak, kellemesek, egészségesek és ami igen fontos manapság, olcsók. A kényelmes és gyors magyar államvasutak elröpítenek mindenhol, ahol szép vidék van, a lakosság tisztességtudó és becsületes, az élet jó. Szóval megvan minden kvalifikációja ennek az országnak ahoz, hogy az idegenek felkeressék azért, hogy

gyönyörködjenek a természet szépségeiben és pihenjenek.

S a külföldiek még sem jönnek. Idegenforgalmunk oly csekély, hogy szégyen bevallani. Míg Olasz-, Német-, Franciaország, sőt Spanyolország lakosságának egy tekintélyes része él abból, amit az idegenforgalom jövedelmez, addig nálunk elenyészően csekély összeggé zsugorodik az idegenforgalom haszna.

Hogy még nagyobb legyen a keserűség, itt vannak a mi gyönyörű szép gyógyító és üdülő fürdőhelyeink. Nincs Európában az az ország, melynek annyi gyógyerejű ásványvize lenne, mint Magyarországnak. Buda, Pöstyén, Szliács, Tencsén-Teplicz stb. gyógyfürdők esodákat művelnek évente a betegek százaival.

Szakértők konstatálták már számtalanszor, hogy amire a karlsbadi, franzensbadi vagy marienbadi vizek képesek, arra a mi vizeink is alkalmasak és Balatonfüred, Tátrafüred, Csorbató, Borszék, Herkulesfürdő és a többi fürdőhely természeti szépség dolgában semmiben sem áll mögötte a külföld divatos fürdőhelyeinek. Nem mondjuk, hogy nincs forgalma a magyar fürdőhelyeknek, de az oly elenyészően csekély ahoz képest, amilyenre jussuk van, hogy az szinte nevetséges.

Okát e pangásnak nem kell messze keresnie: a magyar közönségben van az ok. Ez a közönség, mint mindenben, a nyári fürdőzés dolgában is felette helyezi a külföldit a hazainál. A főváros és a vidék tehetősebb elemei egyaránt Svájjba, Tirolba, a Rivierára és tengerparti fürdőkben nyaralnak, csak azért, hogy elmondhassák, hogy divatos külföldi fürdőben töltötték a nyarat. Ha tehát mi sem pártoljuk a magunkét, miért pártolja azt a külföld? Az angol, a francia, a német száz és száz magyar nyaralóval találkozik a külföldi fürdőhelyeken s méltán hiheti, hogy a vagyonos magyarok azért nem nyaralnak odahaza, mert nincsen hol. S ha esetleg szemükbe akad valami magyar fürdőhelynek a reklámja, nem törődnek vele, mert ők külföldön azt látják, hogy a magyarok, akik bizonyára ismerik a magyar fürdők viszonyait, nem nyaralnak hazájukban, hanem a pénzüket idegenek között költik el.

A magyar balneologiai kongresszusokon számtalan határozati javaslatot fogadtak el, mely e nagy baj orvoslására lenne hivatva. Akciót is indítottak, nem egyet, de minden törekvés kudarcot vall a magyar közönség külföldimádásán. A magyar fürdők propagandájával épen úgy vagyunk, mint a magyar iparpártolással, akinek pénze van rá, külföldi iparcikket vásárol.

Idegenforgalmunk és fürdőink pangása tehát egyaránt a magyar közönség nem-bánomságán és a tettekben nyilatkozó sovinizmus hiányán mulik. Ó, tudunk mi nagy magyarok, lángoló sovének lenni, midőn dikciózni kell, de amikor tettekre van szükség, árva és elhagyott Magyarországon a magyar ügy.

Ha a közönség megemberelné magát és néhány éven át konzekvensen magyar fürdőket látogatna, ezzel nemcsak a fürdők ügyén lendítene, hanem megteremtené az idegenforgalmat is azáltal, hogy hire menne a külföldön a magyar fürdők forgalmának és szépségének.

De van még ezen kívül egyéb okai is annak, hogy a magyar fürdőket kevesen látogatják: a fürdőtulajdonosok szűkkeblűsége, a vállalkozási szellem hiánya. Félnék, irtóznak a beruházásoktól s a legszebb helyek, a leghatásosabb gyógyfürdők az elmaradottság képét nyújtják. Nagy uraink restelnek vállalkozók lenni s mitán maguk is külföld imádók, a hazait elhanyagolják. Zalavármegyében, a Balaton partján, akad erre is példa elég. Itt van mindjárt a Héviz. Egyike a világ legelső gyógyforrásainak, amelyet — ha az angoloké volna — milliókkal tett volna kényelmessé a vállalkozás. Bizonyosan nem deszkabodé állna felette, nem kellene Szentandrason lakni a közönségnek s nem rozoga omnibuszok és drága de rossz bérkocsik, hanem már régen villamos vasut futna Keszthelytől a hévfürdőig.

A magyar fürdőket kényelmesebbékké és olcsóbbakká kell tennünk. Mert — valljuk be — sok helyen valóságos rablás folyik. A fürdővendéget ott csapják be, ahol lehet. A rangosabb embert jobban, a szegényebbet kevésbé. A kiszolgálást, a figyelmet a borralaló szerint mérik. Az előkelő külföldi fürdőhelyeken azonban akár angol lord, akár német kereskedelmi

tanácsos, sőt még ha magyar ur is, egyforma elbánásban részesül. Nem tartják a 10 frankos pensiót dupla árra csak azért, mert azt vélik, hogy az előkelő vendég megfizetheti. Szabott ár, kényelem, udvarias, figyelmes elbánás található mindenütt.

Az utóbbi időben nálunk is javultak valamelyest a viszonyok, de még mindig megeshetik a tapasztalatlanabb nyaralóval, hogy Szárszón vagy Zamárdiban több kerül neki a nyaralás, mint Ostendeben.

Ezeket a bajokat kell segíteni. Legelső sorban a magyar ember nyaraljon itthon; a fürdőtulajdonosok hozzanak áldozatot a közönségnek s igyekezzenek megakadályozni a kizsárolást.

Bécsi rongy.

Ide s tova szállóigévé lesz ez a kifejezés, amelyet még a kereskedelmi miniszter is használt. Értjük pedig alatta azt a rengeteg selejtes szövött árut, amellyel az osztrák gyáripár boldogt bennünket.

A bécsi rongy ellen meglehetősen erős akció indult meg az utolsó esztendőben. A kormány igyekezett a magyar szövőipart fellendíteni s a tisztességes kereskedelem, amennyire lehetett, istápolja is a magyar vállalatokat. Csak hogy az osztrákok is védekeznek. A minden áron nyereséget hajhászó néppel összejátszva, magyar védjegy, cím alatt és hazai gyártmányként csempészik be rongy portékájukat.

A magyar ipart meg kell védelmezni ez ellen a lelkiismeretlen invázió ellen.

Hogy a bécsi rongy magyar gyártmány cím alatt kerül az országba, mi sem igazolja jobban, mint a »Ragozzi«, Kossuth és egyéb rebellesek arképeivel forgalomba hozott nemzeti szalag. Az osztrák vászonnak meglehetősen érzékeny konkurenciát csinált a szepességi vászon. Az osztrák urak tehát hozták be külföldön készült szepességi vásznat; sőt székely háziipari termékeket.

Az osztrák ipar versenyének ezeket az eszközöket már régóta ismerjük s örvendetes tény, hogy a közönség lassanként kezd elfordulni a bécsi rongytól, amelyet el kell keresztelni magyar gyártmánynak, hogy vevőre találjon.

A keresk. miniszter által a hazai ipar fejlesztéséről közzétett emlékirat szerint a kormány tudatában van annak, hogy a magyar ipar megvédése halaszthatatlan feladat. De hogy ezt minő eszközökkel akarja biztosítani, arról a közönség

nincs tájékozva. Ha Magyarország külön vámterület lesz, akkor majd utánna lehet nézni, hogy a szepességi vászon hogyan kerül vissza Bécsen vagy Brünnön keresztül Magyarországra. De addig csak itthon lehet valamit tenni. Az osztrák gyárost, aki magyar címet hazudik a bécsi rongyra, a magyar hatóságok megcsipni nem tudják; a hamis cím alatt mint magyar gyártmányt beszállított árut a határról visszaexpediálni a vámközösségben nem lehet. Nem marad tehát más hátra, mint azoknak a vizontelárusítóknak szigorú megbüntetése, akik idegen árut magyar gyártmány címe és jelzése alatt hoznak forgalomba.

Az osztrák gyárosoknak, hogy gyártmányaikat magyar gyári termék címen forgalomba hozzassák, közvetítőkre van szükségük. Az utazók és házalók mellett ezek a közvetítők a magyar kereskedők soraiból kerülnek ki. Akik elég hazafiatlanok és elég önzők arra, hogy beálljanak az osztrák gyáros szolgálatába, azok szívesen forgalomba hozzák a bécsi rongyot bármely cím alatt egy kis anyagi haszonért s hazai gyártmányként nyakába sóznak a jóhiszemű vásárlónak bárminő hitványságot. Ezeknek a hazug és tisztességtelen kereskedőknek a szigorú büntetését sürgeti a magyar kereskedők lapja is.

De még ez sem elég. A hatóságoknak ébereknek kell lenniük. A büntető kéz rendszerint már csak akkor éri el a szédelőt, amikor az a magyar ipar s a közönség rovására megszede magát és a büntetésnek, amely egypár száz koronától fosztja meg, oda se néz. A visszaéléseket tehát üldözni kell s morális fegyverekkel is büntetni. Végre is a nemzet nem köteles örökké tűrni, hogy élősdiek szívják ki a vérést s mikor meggazdagodtak, Bécsből nevensék a magyar ember ostobaságát s a kormányának Ausztriával szemben való tehetetlenségét.

Ki a bécsi rongyot! Mi is élni akarunk s aki nem szolgálja becsületesen ennek az országnak gazdasági érdekeit, az itt ne szerezzon vagyont.

Megyei élet.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi július hó 5-én tartotta rendkívüli közgyűlést, amelynek tárgyai voltak a jegyzői magánmunkálatokról szóló szabályrendelet megalkotása, a vármegyei alkalmazottaknak fizetési osztályokba és fokozatokba való beosztása, továbbá az »Arany Bárány« szálloda bérbeadása és végül Balatonfüred község ingatlan szerzés és kölesönügye.

A jegyzői magánmunkálatokról szóló szabályrendelet megállapításánál a vármegye közönsége figyelembe vette a m. kir. belügyminiszternek 47.300/II. e. 904. sz. körrendeletében hangsúlyozott elveket, amelyek szerint a magánmunkálatok elvállalása régi jogszokáson alapuló joga, de nem

kötelessége a községi és körjegyzőknek, ennél fogva ezen munkálatokért a jegyzőket bizonyos díj illeti meg. Azonban tekintettel, hogy az ily magánmunkálatok végzése épen a községek kevésbé vagyonos lakosságának érdekében engedtetett meg, mérsékelt ezen díjösszeg, mert különben a cél volna veszélyeztetve, hogy jutányosan elláthassa a szegény is ügyes-bajos dolgát. Az ujonnan megalkotott szabályrendeletben rendezve van a gondnokság alá helyezett vagyonának leltározása után felszámítható díjak is, melyek eddig szabályozva nem voltak. A vármegye közgyűlése a megyei árvaszék által eddig követett gyakorlathoz képest a hagyatéki leltározási díjak összegében állapítja meg ezen díjakat. A szabályrendeletben taxative fel van sorolva, hogy a községi és körjegyzők minő magánmunkálatokat, mekkora díjért végezhetnek. Meg vannak állapítva a tiltó rendelkezések is, amelyek figyelmen kívül hagyása megtorló intézkedéseket von maga után.

A vármegyei alkalmazottaknak fizetési osztályokba és fokozatokba való beosztásánál a 1904. X. t.-c. rendelkezéseit tartotta a vármegye közönsége szem előtt. A beosztás szerint vármegyénk kiváló szeretetben és tiszteletben álló alispánja, aki már 17 éve áll a vármegye élén, a hatodik fizetési osztályba osztott be, Árvay Lajos főjegyző, Trshtyánszky Ödön árvaszéki elnök és Thassy Kristóf v. m. t. főügyész a VII. fizetési osztály 2-ik fokozatába, Czukelter Lajos és Víz Géza vármegyei első osztályú aljegyzők, valamint a járási főbírák és az árvaszéki ülnökök a VIII. fizetési osztály 2-ik illetve 3-ik fokozatába, Bódy Zoltán, Kauffmann Mátyás, Hann János és Tuboly Sándor vármegyei második osztályú aljegyzők, valamint Súlyomy Tivadar, Szalmay József, Pálffy László, Dienes Sándor, Karácsony Kálmán, Bogyay György és dr. Ságváry Jenő első osztályú szolgabírák és Fitos Márton főlevéltáros a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába, dr. Marik Pál, Fangler Béla, Búbics Tivadar vármegyei III. osztályú aljegyzők és Mezriczky Jenő, Gájássy Lajos, Molnár János, Farkas István, Langer István és dr. Skublies Ödön II. osztályú szolgabírák, valamint a járási orvosok a X. fizetési osztály 2-ik illetve 3-ik fokozatába osztattak be. Az iktatók, kiadók és irattárosok szintén a X. fizetési osztály 2-ik illetve 3-ik fokozatába osztattak be. Az irnokok és rendszeresített díjnokok pedig a XI. fizetési osztály 3-ik illetve 2-ik fokozatába. A meghozott határozat a m. kir. belügyminiszter urhoz már jóváhagyás végett fel is terjesztett és így megyénk tisztikara már augusztus hó 1-én az ez évi január hó 11-től járó többletet, valamint a felemelt fizetést kézhez fogja kapni. Végül megemlítjük, hogy a vármegye közönsége Gaál Miklós paesai főbíró, aki 24 éve, Szentmiklóssy Gyula tapolezai főbíró, aki 20 éve, Thassy Lajos zalaegerszegi főbíró, aki 18½ éve és Takách Imre keszthelyi főbíró, aki

Szanyi Mátyás s ijedten kapott a kanesó után, mert a kolompér az egyszer csakugyan elakadt a torkán. — Elhibázhatták azt az átrest, nem tettem én semmi olyant, a miért az urak én rám agyarkodjanak; vagy talán komám nézte félre, hogy kinek szól, — folytatta egy kissé bizakodva.

— Micsoda? má minthogy én? Azt megengedem, hogy az urak hibázhatnak, de én, aki kivégeztem az öreg mester keze alatt mind a 6 oskolát, szeretném látni, a ki irásokban ki fog rajtam. Különbén itt áll az irásokban, hogy a sarokbéli cenzár tette a kend nyakára a koloncot, bizonyosan azért, mert a osóthi vásáron amián a kehes gebe mián összekulönböztek.

Erre a nagy argumentumra Szanyi Mátyás esendes rezignációval hajtá busulásnak fejét, félre lökte a krumplis edényt, mint aki már teljesen jóllakott.

— No ez mégis cudarság attól a zsidótól, hogy azért a csekélységért az urak elé dobja a magamfajta szegény ember becsületét. — Hát osztég mikor is kell mönnei?

— A jövő csütörtökön.

— Osztán komám! mit gondol — kérdé a kisbírótól szorongva — micsoda büntetés érhet engem azért a kis összakocanásért?

— Hát attól függ, hogy mit tud a védelmére felhozni. Annyit mondhatok, hogy jól összedjed

kend magát, mert én az éjjel éppen arról a fogról álmodtam, amit kend kilegyintett a cenzár szájából.

Oda lett Szanyi Mátyás nyugalma.

Nappaloként a nagy pöcsétes levél motoszkált mindig a fejében, éjjelenként pedig a cenzár kiütött fogai vigyorogtak feléje, úgy, hogy reggel fáradtabb volt mint mikor lefeküdt. Feléségének nem mert szólni egész az napig, mig el nem jött a kiszabott idő. Akkor aztán egy nagy lélekzettel kiszakadt kebléből a féltve őrzött titok.

— Te anyjuk! Készítsd elő az ünneplő ruhámat, mert be kell mennem a városba az urakhoz, igazságtételre.

— Jesszus Mária! csak nem akasztják fel kendet?

— Ne, te ne! szolt csitítólag Mátyás — azt csak nem teszik. Aztán fejét mellére horgasztva dörmögte hozzá: Még bizony az is kitelik tőlük.

— Ha már így esett a sor — szólalt meg keseregve az asszony — csak vigyázzon kend, hogy az uton valami szerencsétlenség ne érje. A bal esizmájába tegyen kend egy krajeárt, aztán ha kilép az ajtón, bal lábával lépje át először a küszöböt. A pénzt a város végén vegye ki, aztán a feje fölött megforgatva dobja el Sárberék felé, ahol az a gonoszlelkű ellensége lakik, attól annak elmege a hatalma.

TÁRCA.

Szanyi Mátyás esete.

Nagy baj érte a Szanyi családot. Mátyást, a a család fejét törvénybe idézték. Épen a reggelizés idejében történt. Mátyás uram rendithetetlen flegmával rántogatta le az elébe halmozott főtt krumpli köpönyegét, mellette egy kanesó friss vízzel, hogy ha netalán akadékoskodnék a krumpli a szük garaton való lecsuszás alkalmával, hát menten nyakon önthesse. A pitvarajtóban a Sajó egyet-kettőt vakkant, ami biztos jele annak, hogy félig-meddig ismerős egyén jár a ház körül. Kocogtatnak. Szanyi Mátyás felüti fejét és bozontos hajusza alól kelletlenül böffenti ki, hogy szabad!

— Szöröncés jó reggelt kívánok körösztkomám uramnak. Egészségére szolgáljon az éjszakai nyugalom — szolt belépve Csontos Istók, a falu kisbírája — mialatt a nála levő iratesomóban kezd kotorászni.

— No talán megest az ebeket konskribálja komám?

— Ha még csak az volna, de az uraknak van valamelyes eligazítani valója komámurammal. Ehol a pöcsétes irás, a mellyel magukhoz citálják.

Már minthogy éngöm? — szolt elképedve

15 $\frac{1}{2}$ éve szolgálnak mint főbírák, a VII. fizetési osztályba osztotta be.

A közgyűlés Zalaegerszeg város képviselőtestületének az »Arany Bányák« szálloda bérbeadására vonatkozó határozatát Domokos Ignác és neje felebbezése folytán, de hivatalból is felülbírálta, azt helyben hagyta és nevezettek fellebbezésükkel elutasította.

Végül jóváhagyta Balatonfüred községnek ingatlan szerzése és kölesön felvétele tárgyában hozott határozatát.

Ezzel a tárgysorozat kimerült, mire főispán ur ömeltósága a rendkívüli közgyűlés végével kegyeletes szavakkal emlékezett meg Füzik Gyula sümegi járási főbírnak haláláról s a közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét.

Végül főispán ur ömeltósága dr. Thassy Gábor és dr. Józsa Fábán orvosokat tb. járási orvosokká nevezte ki.

A közgyűlés után $\frac{1}{4}$ órára a vármegyei közigazgatási bizottság is megtartotta július havi ülését, amely azonban rövid ideig tartott. Alispáni jelentés, valamint az államépítészeti hivatal jelentése ezuttal elmaradt.

Kir. tanfelügyelő jelentése szerint ez időszokban meglátogatta a keszthelyi állami polgári leányiskolát, a keszthelyi r. k. polgári leányiskolát, a r. k. elemi leányiskolát és a r. k. kisdudovodát. Meglátogatta a fenéki r. k. pusztai iskolát. Elnöklete alatt tartatott meg június 17-től 21-ig bezárólag a tanképesítő vizsgálat a csáktornyai állami tanítóképző intézetnél, egyben pedig az igazgatótanácsnak a növendékek jövő évi felvételére vonatkozó ülésén is elnökölt. Bejelentette a kir. tanfelügyelő azt, hogy a csáktornyai állami tanítóképző intézet épületének kibővítésére vonatkozó s 128.184 K 79 fillérrel előirányzott munkálatokra a pályázat július 11-ig terjedő határidővel kiíratott. Jelen volt a nagykanizsai állami, a muraszentmártoni r. k. iskola, a sümegi r. k. iskola, a nagykanizsai izr. elemi iskolák, a keszthelyi iparortanone iskola évről vizsgálatán; meglátogatta a prágai r. k. elemi iskolát s a nagykanizsai kisdudovodát. Jelenti, hogy a nagykanizsai — eddig egyesületi kezében állott kisdudovódelem összes viszonyaiban városi kezelésbe fog vétetni. A hosszafalu községi iskola államosítása ügyében az érdekeltséggel tárgyalt. Végül bejelentette, hogy Sümeg város népoktatási intézeteinek államosítása folyamatban van.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint a f. évben januártól június végéig a vármegye területén befolyt 1.445.229 K 16 f egyenesadó, mely a múlt év hason szakában 1.173.353 K 01 f adóval szemben 271.876 K 15 f emelkedést tüntetett fel. — Az adóhátralék 1904. évi június végén 2.776.709 K 96 f, mely az elején fennmaradt hátralék és a f. I. II. évnegyedi esedékes adóösszegnek 65%-át teszi. Leírásba hozat-

A hasadó hajnal utban találta már Szanyi Mátyást. Kebelében feneketlen bút, a szüre alatt pedig egy kosarat szorongatott. Utjában szemlélve kerülte a járó-kelőket, attól félve, hogy szeméből olvassa ki mindenki, mi járatban van. A város végén a pénzt elhajítva fellelegzett, mint aki a legnagyobb bajtól már megmenekült, és egykedvűen cammogott be a városba. A törvényház előtt egy félig katona forma embert pillantott meg. Alázatos jöreggel kivánt és a szokásos jókívánságok felsorolása után elhuzza a terhes irást és oda mutatja:

— Instállom alássan az urat, ne tessék zokon venni a kérdésemet, de itt lakik az a törvénybíró ur, aki engem mára beidézt? Aztán igazán én vagyok beidéztve?

— Hát mit tudom én, hogy kiesoda, micsoda maga — förmed rá a megszólított.

— Szanyi Mátyás a böcsös nevem, aztán egy kis vita mián kereskedik rajtam a hétfalusi zsidóbótosnak a mostoha fia, az Abris, a cenzár, aki tavál házasodott Sárberekre, mivelhogy ott vette el annak az özvegyasszonynak a lányát, akinek az urát mast két éve ütötte meg a szél, mivelhogy igen kövér volt.

— No, hát ha úgy is tudja, hogy magának szól, miért kérdezi? Menjen csak föl az eme-

tott 1904 január hótól június végéig 73.598 K 03 f egyenesadó és 2373 K 20 f hadmentességi díj. — Fizetési halasztás az 1904. évi június havában 23 esetben adatott. Ideiglenes házádmmentesség 20 esetben engedélyeztetett. A kataszternél június hóban hatóságoktól és magánfelektől bejelentettek 142 birtokváltozási esetet, amelyhez a folyó évi birtokváltozásokat hozzáadván 1710 birtokváltozási eset merült fel, melyeket mind keresztülvezettek. — A f. évben június hó végéig a megye területéről 120 közséből jelentettek be jégkárt, 44 közséből árvíz-kárt és 8 közséből phylloxera kárt, a melyeknek megbecslését a helyszínén 9 tisztviselő intézte el.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói karnál május hó végén hátralékban volt 4241, június hóban beérkezett 4255 s így elintézés alá került 8496 ügydarab, a melyből június hónapban elintézték 4391 dbot, s így június végén maradt 4105 db hátralék, június hóban leírás végett kiadtak 5734 dbot, expedáltak 4947 dbot, leiratlan maradt 651 darab. Június hónapban elintéztelen hátralék 136 darabban, a leiratlan hátralék pedig 692 darabban apadt.

Közegészségügy.

Dr. Háy István vármegyei t. főorvos a vármegye területén június hóban előfordult közegészségi állapotról s egyéb a közegészségi ügyet érdeklőkről a következő jelentést terjesztette be:

Az időjárás száraz és meleg, részben pedig esapadékos volt.

A felnőttek és gyermekek közegészsége általában igen kedvező volt, a mennyiben megbetegedés és fertőző bajok száma a lehető esekélyre apadt, kivételt képezett Zalaegerszeg r. t. város, amennyiben ott fültőmirigylob, hőkhurut és vörheny megbetegedések is észleltek.

A fertőző bántalmak közül ronsoló toroklobban beteg volt 8, gyógyult 4, meghalt 1, ápolás alatt maradt 3; hasihagymában beteg volt 10, gyógyult 4, ápolás alatt maradt 6; kanyaróban beteg volt 39, gyógyult 29, meghalt 3, ápolás alatt maradt 7; vörhenyben beteg volt 18, gyógyult 9, meghalt 3, ápolás alatt maradt 6; hőkhurutban beteg volt 7, meghalt 1, ápolás alatt maradt 6; bárányhimlőben beteg volt 1, gyógyult 1; fültőmirigylobban beteg volt 2, ápolás alatt maradt 2.

Rendőri boncolás volt teljesítve 4 esetben, melyeknél a halál legközelebbi okát vízbe fulladás, agyronsolás és szívszélhűdés képezte.

Hulla-szemle előfordult 14, súlyos sértés be lett jelentve 7.

Öngyilkosságot 3 egyén követett el; ezek közül 2 (Gregor István 70 éves nagybakónaki és Reich Ferenc kislengyeli) magát agyonlőtte, 1

letre, aztán várakozzon a folyosón, ott majd eligazítják a dolgát.

Fölbballagott és meghuzta magát egyik pad sarkában, míg egyszer csak a nevét hallja.

— Ehol vagyok, szól Mátyás és tisztesség tudóan emelkedett fel ültéből.

— Jöjjön be.

— Instállom alássan a tekintetes urat, talán itt is elintézhethénk azt a esekélységet.

— Csak jöjjön be, ne hívassa magát még egyszer.

Vetett egyet a szürén és meglegedetten dörmögte: E már mégis jó jel, hogy úgy megbecsülnek, hogy a szobába invitálnak be. — Ott bent az Ábrist pillantja meg. Ekkor mégis elfutotta a pulykaméreg és már-már köszörülte a torkát, hogy jól lehordja, hogy azért a esekélységért ilyen esufot tett rajta, de a bíró nem engedí szchoz jutni.

— Kend a Szanyi Mátyás? Igenis, megtisztetem a tekintetes urat, a bódokházi Szanyiakból való. Édes apám a méltóságos báró urnál szolgált, mint számadó. Hí emberem volt a nagyságos urnak, de meg is bizott benne, ugyannyira, hogy nekem a tulajdon szobalányát adta feleségül, aki pedig ugyancsak kedves cselédje volt a méltóságos urnak. Nem esett a mi familiánkon soha semmiféle csufság, még én rajtam sem esett volna, ha . . .

(Kovács István 75 éves zalaistvándi) pedig önakasztással vetett véget életének.

Öngyilkossági kísérlet előfordult egy esetben, amennyiben az illető önmagát meglőtte, de sérüléséből felgyógyult.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 12 egyén esett áldozatává és pedig 4 (Hegedüs György, Hegedüs Katalin bellatinci gyermekek, Kovács György 8 éves booföldi, Böhm Károly zalaszentgróti) vízbe fulltak, 5 (Tóth Miklós, Katalin, Rozália, István és János légrádi lakosok) gomba mérgezés folytán haltak el, 1 (Horváth István 25 éves zalaegerszegi a fáról leesett, egy (Kovács Ferenc 13 éves ukki) leszakadó föld agyonnyomta, egy (Csutor Imre 3 éves kapolesi) kocsai által elgázoltatott.

Szerencsétlen szülés előfordult kétszer.

Elmekórnak egy esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát, amennyiben az illető mint hűdéses elmezavart a közkórházba helyeztetett.

Hét éven aluli korú elhalt gyermekek közül orvosi kezelésben nem részesült 24. Az elsőfokú hatóságok e miatt 12 elmarasztaló és 2 felmentő végzést hoztak, a továbbiakra nézve pedig a megfelelő tárgyalások befejezést még nem nyertek.

A járási és városi tisztí orvosok 6 község egészségügyi megvizsgálásáról terjesztették be a megfelelő jegyzőkönyveket.

Van a vármegye területén lelene 75, dajkaságba adott 281, elmebeteg és hülye 837, siketnéma, vak és nyomorék 785, községekre szorult 1825, keresetképtelen árva 1796.

Június hónsp folyamán megvizsgáltam a letenei nyilvános és bánokszentgyörgyi kézi gyógyszertárt, a bánokszentgyörgyi, murasányi iskolát, úgy szintén a letenei, bánokszentgyörgyi és murasányi körjegyzői hivatalokban az egészségügyi kimutatások nyilvántartását.

Vármegyénk júniushavi közgazdasági állapota.

Gruner Lajos vármegyei közgazdasági előadó vármegyénk június havi közgazdasági állapotáról a következő jelentést terjesztette elő a közigazgatási bizottság július havi ülésén:

Az elmúlt hónapban jórészt kedvező időjárásról emlékezhetünk meg. Volt a hónap első $\frac{2}{3}$ -ában néhány apróbb esőzés ugyan, de a már is szárazság felé hajló időt a mult hó 25., 26., 27-én még jókor leesett kiadós esapadék váltotta fel, mely ugy a tenyészet felüdítésére, valamint a gabonáknál oly fontos szemképződési időszakra igen jó befolyással volt.

Mindössze 9 esős napon csak 55 m/m esapadék volt a mult hóban.

Sajnálattal kell azonban ismét konstatálni, hogy a májusi hóban rendkívül mérvben felszaporodott elemi károk vármegyénkben még az elmúlt hónapban is folytatódttak, a mennyi-

— Hallgasson el már egyszer, arra teletjen csak, amit kérdezni fogok. Súlyos testi sértéssel vádolják. Ismeri itt ezt az urat?

— Hogy nem ismerném, nem mondhatom, hanem esalafinta egy ember, hogy a tekintetes ur előtt urnak vallotta magát, mert csak cenzár.

— No, már megint többet mond, mint kellene.

Azt mondja meg, mi történt a csóthi vásáron?

— Egy kis esekélység az egész tekintetes uram. Egy kehes dögöt akart a nyakamba varrni, aztán, hogy én azt mondtam, hogy kehes, ő meg azt erősfítette, hogy csak csikókehe, ezen egy kicsit összekülönböztünk, aztán én egy kicsit feléje legyintettem.

— No, az szép kis feléje legyintés volt, mondhatom, mikor a szelétől három foga hullott ki ki a panaszosnak.

— Há'szen kérem nem is állhatnak ám valami déványosan, mikor olyan könnyű szerrel kipotyogtak.

— Hát mit tud mentségül felhozni?

Szanyi Mátyás nagyot fohászokodik, szétnyítja a szürt és odateszi a kosarat az asztalra.

— Egy kis tejhasznot küldött az anyjukom, fogyassza el a tekintetes bíró ur jó egészséggel . . .

G . . . Sándor.

ben különösen a Balaton vidéken a jégkarak ismétlődtek egyes községekben és azok határában igen súlyos károkat okoztak. Ezen júniusi jégverésekkel a jégverést szenvedett vármegyei községeink száma ezidén 120 községre szaporodott fel, azonkívül 44 község szenvedett árvizkárt és 8 községben a phylloxera újabb erősen fellépett.

Elteltek ezen súlyos következményektől, aratási kilátásaink a múlt hónap kedvező időjárás folytán rosszabbra nem fordultak, sőt ami a minőséget illeti, a kilátások némileg javultak is.

Mindezek dacára a múlt évi termést megközelíteni nem fogjuk, mint ezt a most már hivatalosan is összeállított termés becslések megerősítik.

Aratási eredményünk a június hó 15-iki becslés alapján ugyanis a következőképpen fognak alakulni:

Zalavármegye 1904. évi termés-becslése.

Termény: *buzával* bevetett terület kat. hold. 94.313; június hó 15-ig várható m/m kat. hold. 5.66, összes termés 533.500.

Rozssal bevetett terület kat. hold. 85.207; június hó 15-ig várható m/m kat. hold. 6.14, összes termés 522.900.

Árpával bevett terület kat. hold. 33.367; június hó 15-ig várható m/m kat. hold. 6.11, összes termés 203.900.

Zabbal bevetett terület kat. hold. 24.035; június hó 15-ig várható m/m kat. hold. 6.03, összes termés 144.900.

1903. évi buza termés 657.928, különbözet 124.428.

1903. évi rozs termés 546.394, különbözet 23.466.

1903. évi árpa termés 254.383, különbözet 50.483.

1903. évi zab termés 175.244, különbözet 30.334.

A különbözet tehát igen jelentékeny a buza és árpánál, kevesebb a rozsnál és zabnál. Ezen becslés alapján a különbözet értéke mind a négy főgabonanemünél a f. évben hozzávetőleg 3,412.000 korona értéket képvisel a múlt évi termésével szemben, azaz annyival kevesbeddik vármegyei gazdáink jövedelme — közepes jó árak mellett — a gabonánál.

Ezen kívül szerepel ezidén a fenti becslésnél még figyelembe nem vett azon igen tetemes károk összege, a melyek részint jégverések, részint a felhőszakadások következtében vármegyénk egyes vidékein oly súlyosan felszaporodtak.

Az aratás ezidén majdnem egy héttel korábban kezdődött vármegyénkben, mint a múlt évben.

A közvetlenül az aratás előtt leesett esapadékok, az ezek után uralkodott hűvösebb időjárások nagyon kedveztek a szemképződésnek úgy annyira, hogy további kedvező időt feltételezve, ezidén jobb minőségű gabonánk lesz a rozsnál és árpánál, sőt a buzánál is mint a múlt évben.

A június hó végével leesett kiadós esők továbbá rendkívül módon felhűsítették a tengeri, burgonya és répafélék fejlődését, a hüvelyesek gyarapodását, a kerti vetemények, len és kenderféléket, a mely veteményekre nézve ezidáig kedvező kilátásunk lehet.

Befejeztetett a múlt hónapban a repeének aratása és hordása is, mely vetemény ezidén jórészt sikerültnek jelezhető.

Nagyon kedvezett az időjárás a szénák takarításának is, melyek jórészt kitűnő minőségben kerültek be.

A szénatermés mindazon vidéken, hol árvizkarak és beiszapolások a f. évi május havában nem jelentkeztek, nagyobb mennyiséget szolgáltatott mint a múlt évben. A hónap vége felé leesett esapadékok biztosították legalább részben a sarjatermést azáltal, hogy a már érezhető szárazság kiegyenlítve levén, a sarju növekedése megindulhatott.

Jórészt kedvező időben végeztetett a múlt hónapban a lóheresek fészárogtatása és behordása, amely fontos takarmány azonban csak azon vidékeken mutatott megfelelő eredményt, amelyek a múlt évi egérjárástól mentesek voltak. Jó időben folyt le továbbá a takarmánynak vetett búkkönyök kaszálása és felszárogtatása is, melyek termése jórészt kielégítették a gazdát. Nagyon kedvező idő volt a múlt hónapban a szőlők fejlődésére nézve. A virágzás majdnem zavartalanul folyt le és a fürtképződés ezidáig a jégverések által megkímélt vidékeken a legszebb

reményre biztatja a szőlősgazdát. Elvégeztetett a múlt hónapban a szőlők keverése, II-ik kötése, permetezése, a zöldajtások készítése stb. Rovarkák vagy növényi paraziták ezidáig nem okoztak jelentékeny károkat. A permetezéseket a — sok évi rosz tapasztalatok után — jórészt a kellő időben végezték.

A sürgős mezei munkák következtében a szőlő munkások napibére vidékenként tetemesen felemelkedett.

A nagy átlagban inkább száraz jelleggel bíró június hava nem volt kedvező a legelő állapota, amelyeken a hónap vége felé a fű növekedése erősen megakadt.

Közepes felhajtásnak örvendtek a múlt hónapban vidéki vásáraink; a külföldi vevők elmaradása és a kereslet csökkenése miatt az árak meggyöngültek a májusi jó árakkal szemben. Aránylag még legjobb ára van az aratási időszak előtt keresletnek örvendő vonó-marháknak.

Az ország nagyobb részében uralkodó takarmány-szükségletből következőleg — ezidén a tél beálltával a mi vidékeinkre nézve is várható a szarvasmarha árának csökkenése; — szerencsére vármegyénkben nem forog fenn ugyan a kényszereladások esete takarmányszükség miatt, de az általános áresökkenés folytán a mi állati termékeink értéke is csökkenni fog.

A házi állatok egészségügyi viszonyai csak a szarvasmarha állományánál jelezhető kedvezőnek, de ezek is rosszabbra fordultak; amennyiben a legutóbbi napokban a már egyidőben megszüntetett száj- és körömfájás újból behureolás folytán a nagykanizsai és pacsai járás 4 községében ismét kiütött és pedig a gazdákra nézve legsúlyosabb időben — az aratási időszakban. Kedvezőtlenebbé vált továbbá a sertéseknek előforduló bántalmak állapota, amennyiben úgy az orbánc, valamint a sertésvész által befertőztetett községek száma igen jelentékenyen felszaporodott — a mi részben a melegebb időjárás következményének is tudható be. A múlt hó végével járványos bántalmakkal befertőzve maradt községek: 2 községben száj- és körömfájás, 4 községben lépfene, 1 községben takonykór, 13 községben ivarszervi hólyagos kiütés, 1 községben rühkór, 34 községben sertésorbánc és 63 községben sertésvész volt. Egyéb betegségek közül felemlítendő a seregő üszök, erdőkór, vérhas és a járványos elvetélés, mely bántalmak jelentős veszteségeket okoztak.

A gabonafélék értékesítési viszonyai a múlt hónap vége felé nyugodtabb mederben mozogtak, mint a f. évi május havában. Aratás közben csendes az üzlet; a eséplesek kezdetén várható csak mozgás és üzleti élet. Az árképződést nagyon befolyásolja azon már hivatalosan is constatált tény, hogy az országban ezidén 10,000.000 m/m búzával, 1,200.000 m/m rozs, 3,500.000 m/m árpa, 3,700.000 m/m zabbal kevesebb várható mint a múlt évben — a minek következménye a legrosszabb esetben is a közepes jó árak alakulása marad.

Hírek.

Kinevezések. A m. kir. belügyminiszterium a baksagyórfai anyakönyvi kerületbe *Perényi* Ödön segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé, a m. kir. igazságügyminiszter pedig *Domokos* Sándor zalaegerszegi kir. törvényszéki jegyzőt a kapuvári járásbíróshoz albiróvá kinevezte.

Eljegyzés. Suszter Oszkár zalaegerszegi állami főgimnáziumi tanár eljegyezte Schmidt Irmát, Schmidt József állami kereskedelmi iskolai tanár leányát.

Templomszentelés Siófokon. Nagy ünnepséggel szentelte föl Hornig Károly báró veszprémi püspök Siófok ujonan épült templomát, amely százharvan-ezer korona költséggel épült. Az ünnepségen ott voltak Kolosváry József Veszprém vármegye főispánja, Koller alispán, Kenessey Miklós főszolgabíró, azonkívül nagy számu diszes közönség. Az új templomban azután több mint hatszáz hívőt bérmáltak meg.

Szerkesztőváltozás. Gelsei Biró Zoltán a „Veszprémvármegye“ eddigi felelős szerkesztője a nevezett lap szerkesztőségéből kilépvén, a felelős szerkesztő Paur Ödön a lap kiadótulajdonosa lett. — Itt említtük meg azt is, hogy a „Veszprémvármegye“ ezentúl is csak egyszer, vasárnap jelenik meg hetenkint.

Galamblovás Fűreden. Balatonfűreden az országos magyar vadásszövetség f. hó 6., 7. és 8-án galamblovó-versenyt rendez. E célból mintegy 2000 galambot vittek Fűredre.

Gyermeküdülőhely a Balaton mellett. A Szép-Szív társaság által Balatonfűreden a fővárosi beteges iskolásgyermek részére létesített szünidei üdülőhelyet a napokban megnyitották. Egy tanítónő vezetése alatt 10 gyermek nyert elhelyezést az intézetben. Az érdemes jótékony társaság gyűjtési engedélyt kapott a belügyminisztertől, hogy az üdülőhely pénzalapját gyarapítsa.

Mulatság. A zalaegerszegi ipartestület és az iparos ifjuság mulatsága dacára hogy az idő nem a legjobban kedvezett, mégis szépen sikerült. Bevétel volt 442 K 20 f, kiadás 197 K 02 f, tiszta jövedelem 245 K 18 f. — Felülfizettek: Schmidt Viktor 7 K 56 f, Fischer Mór 7 K, Kummer Gyula 5 K 80 f, özv. Handler Istvánné, dr. Klein Lajos 5—5 K, Schütz Sándor és fia 4 K 40 f, Göndöcs Antal, Kaszter Sándor 3—3 K, ifj. Juhász József 2 K 80 f, Breisach Samuel 2 K 20 f, Bedő József, Eisner József, Fangler Mihály, Papp Alajos, Pál József, Pucher Károly, ifj. Schupfenhauer Frigyes, Várhidly Lajos, Vársdi Géza, Weiser és Pollák 2—2 K, ifj. Klein Sándor 1 K 80 f, Missoni Bernardi 1 K 60 f, Domokos Ignác, Kovács László, Lendvay László, Mittli Sándor, özv. Tahy Rozália, Varga György és Zsomböly János 1 K 20 — 1 K 20 f, Hauk Ferenc, Illés Elek, Lakatos István, özv. Némethy Ignác, Török György 1—1 K, Bedő Vendelné, Fendrich József, Hajmásy Imre, dr. Halász Vilmos, Horváth Béla, Horváth Lajos, Keller Ede, Kéner Dániel, Léránth György, Muth Jakab, Németh József, Nagy Imre, Pásztó L. Ferenc, Péterffy Sándor, Singer Miksa 80—80 f, Antal Béla, Baumgartner József, Hajmásy István, N. N., Sipos Antal, Szalay N., Zámolt Kálmán 60—60 f, Haasz Fülöpné, D. Horváth Győző, Kesseldorfer Mihályné, Ott Imre, Pausa János, Pataki Pálné, Práger Ödön, Strobal János, Szakály István, Szabó István (Szombathely) és Takács Antal 40—40 f, Schwarz Arnold, Zimics Ferenc 30—30 fillér, Horváth Gyula, Németh Ferenc, Schwarz Simon és Tóth N., 20—20 fillér. — Nyeremény tárgyakat küldtek: Breisach Samuel, Czill Mariska, Csik László, Domokos Ignác, Hajmásy István, Hochberger László, Jály Károly, Kummer Gyula, Papp Alajos, Pausa Szidi, Szekeres István, Vizlendvay Mihályné és Weiner Ignác. — Több játékkal mulattatta a rendezőség a közönséget, volt eotilion és világpostaverseny; a világposta-versenyben a következő hölgyek működtek közre: Medvéssy Mariska (órák), Medvéssy Mariska, Pausa Mariska, Sipos Vilma, Szalay Mariska, Tornos Erzsike, Tornos Fánika, Zimics Annuska kisasszonyok. — Fogadják ezért úgy a világpostában szereplő hölgyek, mint a felülfizetők és a nyeremény küldők ez uton is az ipartestület és az iparos ifjuság hálás köszönetét.

Vissza Amerikából. Egy esomó kívándorló tért tegnap vissza az újvilág partjairól. Aranyat keresni indultak vármegyénkbeli a tengerentúlra. Nehéz fáradalmak után elértek az aranyvilág partjaira. Ott megvizitálták őket és 15 emberen az egyiptomi szembaj (trachoma) észlelték. Legott visszamenesztették őket a vén Európába, hiába pocsékolván el veritékes munkájuk összekuporgatott fillereit, az utiköltséget. A kereskedelmi miniszter ugyanakkor leiratot intézett a vármegyéhez, melyben tudatja, hogy a kívándorlók, ha trachomában szenvednek, nem léphetnek Amerika partjaira, ezért az összes kívándorlók tartoznak utlevelükben hivatalosan igazolni, hogy egyiptomi szembetegségben nem szenvednek. A napokban Nagykanizsára is megérkezett 86 visszatért magyar.

A zalaegerszegi kereskedők elhatározták, hogy üzleteiket ezentúl esti 8 órakor bezárják. A határozat betartására magukat bizonyos pénzbírság lekötésével kötelezték, úgy hogy valószínű, hogy határozatuk a legpontosabban be is lesz tartva. Bizony humanus intézkedés ez, a melyért csak dícséret illetheti derék kereskedőinket, a kik talán anyagi áldozatot is képesek hozni alkalmazottaik jólétéért. A határozat a mai nap lép foganatba.

Köszönetnyilvánítás. A zalaegerszegi népkönyhár részére Kardos Jolán és Simonffy Mariska 2 K 60 f-t adtak. Az elnökség ez uton is kifejezi köszönetét.

Nagy János vasvármegyei árvaszéki ülnök f. hó 4-én Szombathelyen elhunyt. Az üresedésbe jött árvaszéki ülnöki állásra Csorna Jenő kőszegi szolgabíró helyettesítette dr. Ernszt főispán, míg az így megüresedendő szolgabírói állás elnyerésért a harc megindult.

A zalaszentgróti önk. tüzoltó egyesület saját pénztára javára f. év május hó 3-án tekeversennyel egybekötött tavaszi mulatságot rendezett, mely mulatság minden ízében jól sikerült és az egyesületnek 270 K tiszta jövedelmet hozott. Felülfizettek a következők: Eitner Zsigmond, Nagy Kálmán 20—20 K, báró Harkányi Andor 10 K, Malatinszky Lajos 9 K 20 f, dr. Misner Antal 7 K, Berényi Jenő, Brenner Ernő 4—4 K, Kublin R. 3 K, Scholtz Károly, Kreutzer Dezső 2 K 60 f — 2 K 60 f, Zahorán Pál 2 K 20 f, Lukács Gábor, Botfó Péter, Hober János, Morgenstern Henrik 2—2 K, Benkő Lajos 1 K 80 f, Mosonyi Henrik 1 K 60 f, Mezriczky Jenő, Mittermajer József, Morgenstern Ignác 1 K 60 f — 1 K 60 f, Viasz József 1 K 40 f, Seffer R., Beck Zs., Veisz S., Paál V., Tamozi A., Németh I., Mehr M., Bognár A. 1 K 20 f — 1 K 20 f, Bognár I., Dömötör Zs., dr. Erdős A., Tavasz I., Nagy A., Vilner B., Kovács Zs., Szalai J., Bauer R., Bárdos F., Glazer Gy., Vendler V., Pollák F., Vérth I., Nagy H., Hallek E., Vilesek, Németh J., Tóth K., Veisz L., Paál G., Paál D., Paál V., Eleiner P. 60—60 f, Németh L., Sztrokán Gy., Nagy S., Kovács A., Pranger Gy., Lakenbacher S., Kovács F., 80—80 f, Sinkó I., Antal D., Zsnólai I. 40—40 f, Czezin A., Mizner I., Ttrebics P., Hallek R., Veltner I., Markus L., Péter F., Adorján I., Horváth J., Dömötör A., Tóth F., Hiszling L., Horváth G., Palkovics Gy., Czezin A. 20—20 fillér.

Vasutasok ügye. A vasuti sztrájk még mindig foglalkoztatja a bíróságokat. Nagykanizsán — tudvalevőleg elnapolták a tárgyalást. Mint most Szombathelyről értesítenek bennünket, az ottani kir. törvényszék vádtanácsa a vasutasok ellen a további eljárást megszüntette azzal az indoklással, hogy a vasuti alkalmazott nem köztisztviselő.

Belefult a Balatonba. Mint fonyódi levelezőnk írja, Hetesi György 14 éves cseléd gyerek f. hó 4-én a Mária telepnél fürdés közben belefult a Balatonba.

Szökött katona. Pap István sági illetőségű, 7. honvéd huszár ezredbeli közhuzsár sehoj sem tudott beleszokni a katonai életbe. Nem tudta elfeledni kis faluját s abban azt a bogárhátú házikót, melyben született s felnevelkedett. Egy szép napon levelet írt a kapitányának, a melyben megköszönte a jóindulatu bánásmódot, melyben részesítette, elbucuzott tőle és világgá ment. Ugy mondják, hogy városunk határában kóborol s a pap-utca jár be enivalóért, eddig azonban nem sikerült kézrekeríteni.

Öngyilkossági kísérlet. A múlt évben öngyilkossá lett Baresay balatonfüredi körjegyző neje e hó 29-én a Kreutzer-féle vendéglőben egy egész üveg morpium-olajat ivott egyszerre. Reggel a vendéglőben feltűnt, hogy a szobájában semmimozgás nem hallatszott s az ajtót felszólításra sem nyitotta ki. A rendőrség az ajtót lakatossal nyitatta ki s az eszméletlenül fekvő nőt a kórházba szállították, hol megállapították, miszerint csakugyan morpiummérgezés esete forog fenn. A kórházi orvosok azonnal ellenmérget és gyomormosást alkalmaztak s dacára a bevett mérge nagy mennyiségének, reménylik, hogy életét megmenthetik.

Jégeső. Folyó hó 4-én délután 6 óra körül vészterhes felhők vonultak városunkon át. Nagy dörgés és villámlás közt esni kezdett s mintegy 8 percig mogyoró nagyságu jég hullott alá, mely a kertekben s a mezőkön tetemes kárt okozott. Ugy látszik, a jégeső csak a város területén szorított, mert a szőlőket teljesen megkímélte.

Hangverseny. Ma vasárnap délután 4^{1/2} órától kezdve a nagykanizsai önkéntes tüzoltó zenekar a »Baross Liget«-ben nagy hangversenyt rendez. Belépti díj 40 f. A tiszta jövedelem 10%-át a helybeli szegényalap javára engedi át a vezetőség. A zenekar, mely 12 ó. 30 percekor érkezik meg, 28 kitünően képzett tagból áll s így kilátás van rá, hogy közönségünk élvezetes délutánt tölthet gyönyörű parkunkban.

Lópatkolási tanfolyam Szombathelyen. A m. kir. földmívelésügyi miniszter f. évi augusztus

7-től 1905. évi február hó 15-ig terjedő időben lópatkolási tanfolyamot rendez Szombathelyen, melynek vezetésével Trombitás Ignác szombathelyi m. kir. állategészségügyi felügyelőt bizta meg, a kihez a kérvények intézendők.

Verekedés. Szeri Horváth Károly és Fülöp Ferenc andráshidai lakosok régtől fogva haragosok voltak. Kerülte egyik a másikat, mert tudták, hogy ha valahol találkoznak, verekedés lesz a vége. A véletlen mégis összehozta őket múlt hó 29-én az ottani korezmában. Itt a két ellenség egymásra rohant s fojtogatni kezdték egymást. Fülöp Ferenc egy vasrudat kapott fel és ellenfelét úgy elverte vele, hogy napokig kénytelen lesz az ágyat őrizni. A korezmáros közbelépése vetett véget a verekedésnek.

Elvesztette a pénzt. Oszkó János hernyéki lakos elment a novai vásárra, hogy ott egyet-mást vegyen. Magával vitt két darab 20 koronás papírpénzt s néhány apróbb fillért. Amint a vásárra a sátrak közt ügyelgett, valahogy elvesztette a pénzes tárcáját, melyben a 40 koronán kívül marhalevél és jegyzőkönyv is volt. A beesületes megtaláló küldje el a novai járás szolgabírói hivatalához, mely károsultnak kézbesíteni fogja.

A budapesti m. kir. állami felső építő-ipariskolában (VII. Csömöri-ut 74.) a rendes tanfolyamra való beiratások szeptember hó 1—5-én lesznek s ugyanakkor lehet jelentkezni az első évfolyamra. A rendes tanfolyam tartama hat félév. Az intézetben nyert végbizonyítvány a) legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad a kőmives-, kőfaragó- vagy az ács-mesterség önálló üzésére; b) legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett jogot ad az építőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság előtt az építőmesteri vizsgálatra való jelentkezésre. A tanulók a végbizonyítvány alapján az illetékes iparhatóság részéről munkakönyv kiadását igényelhetik. A végbizonyítvány jogot ad mindazon hivatalos állásokra, amelyek betöltésénél érettségi bizonyítvány kívánatik. A végzett tanulók végre felvétetnek a vasuti tiszt-képző, a posta- és táviratdatiszti tanfolyamokra. Azok a tanulók, kik valamely középiskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe s itt a hat félévből álló tanfolyamot sikeresen elvégzik, a katonai szolgálatnál az egy-éves önkéntesség kedvezményében részesülnek. Az intézetbe felvétetnek rendes tanulóul azok a 15 életévet betöltött, ép testi szervezetű, egészséges ifjak, akik a polgári iskola, gimnázium, vagy a reáliskola négy alsó osztályát elvégezték, továbbá akik az építő-ipari szakiskolák két első évfolyamát jeles eredménnyel végezték. A jelentkezésnél az illetékes elsőfokú iparhatóság által hitelesített bizonyítvánnyal kell igazolni, hogy a tanuló az építőipar terén már foglalkozott s a jelentkezés idejéig, szeptember 1-ig legalább egy nyári szünetidőnek megfelelő két hónapot az építőipar terén gyakorlati foglalkozásban töltött. A jelentkezésnél szükséges iratok: 1. Keresztlevél vagy születési bizonyítvány. 2. A tanuló által elvégzett összes középiskolai osztályokról szóló bizonyítványok. 3. Az elsőfokú iparhatóság által hitelesített gyakorlati bizonyítvány. 4. Községi, városi, vagy megyei orvos hivatalos bizonyítványa arról, hogy a jelentkező védhímlővel másodszer is be van oltva. Azok a jelentkezők, a kik nem közvetlenül középiskolából szándékoznak felvétetni az intézetbe s iskolai tanulmányaikat legalább egy félévvel előbb megszakították: erkölcsi bizonyítványt is tartoznak előmutatni. A fizetendő díjak: felvételi vizsgálat díja 6 K, beiratási díj 4 K, szertári biztosíték 6 K; a tandíj félévenként 20 korona.

Szerelmi dráma. Pozvai István ördöghegyei legény szülői a kovács iparra adták, de Pozvainak nehéz volt a kalapács és sehoj sem tudott megbékülni az ő beesületes mesterségével. Ott hagyta tehát a fújtatót és az üllőt és Zalaegerszegrre jött, hogy zenészek közézzé ki magát. Második Rigó Jancsinak kalpezte magát s azt hitte, az ő számára is találkozik egy Chimay heregné, aki belé szeret és akit az Ozezánon tul boldogíthat szerelmével. A sors azonban másképp rendelte. Pozvai megismerkedett egy könnyűvérű leánnyal, aki iránt forró szerelemre lobbant. Simon Teréz nem viszonzotta az érzelmet és Pozvainak azt a kérelmét, hogy legyen a felesége, kereken visszautasította. A legény nagyon buszkodott emiatt és előlötti bánatában a múlt napok egyikén kétszer rálőtt a leányra. A lövések egyike mellbe találta a leányt, de nem ejtett rajta súlyos

sérülést, a második lövés a leány bal felsőkarját érte, mely nemesebb részeket szintén nem ronsolt össze. Ezután a legény önmaga ellen fordította a pisztolyt s mellbe lötte magát. Súlyos sérülésével a kórházba szállították.

A tarokk története. A tarokk barátai bizonyára örömmel fogják olvasni, hogy ennek a nemes játéknak százados története van már, sok kötet könyvet írtak össze a tarokk lelkes hívei. Egy ilyen könyv 1756-ban jelent meg Bécsben. Szerzője Bauer György azt állítja, hogy a játékot Portugáliában találták fel s egy Tarocco nevű híres játékostól kapta nevét. A három honnört három haramia, Skiz, Mongruez és Pacato nevére keresztelték, kik egy algíriai rablóbanda rettegett tagjai voltak. Az utóbbi magyarázatában úgy látszik a szerző maga sem igen hisz, mert a másik helyen azt mondja, hogy a Skiz szó a francia »excuser«-ből származik mellyel művelt társaságokban a legnagyobb »ütőt« kijátszani szokták. Egy másik tarokktörténetbuvár, Court de Gebelin szerint a tarokkjáték sokkal régebb eredetű, amennyiben már a Fárók idejében ismerték Egyiptomban. Nevét »Ta-Rog« (a királyok utja) vagy »T-A-Ros« (a kezdet könyve) szótól kapta. Az utóbbi elnevezést azzal magyarázza meg, hogy a tarokk-képeket mintegy a teremtés történetét ábrázolják. Breitkopf J. G. »A kártyák feltalálása« című munkájában így magyarázza meg ugyanis a tarokk képeket. Szerző szerint a tarokkot az arabok honosították meg Európában, kik a kártyajátékot csak úgy, mint a sakkjátékot a perzsáktól tanulták. A mi ez elnevezést illeti, azt mondja, hogy a tarokk szó francia »tarots« szóból ered, ami a hátulsó oldalon szabályosan pettyezett kártyákat jelenti. Abban egyetért valamennyi szaktudós, hogy a tarokk egyike a legrégebb kártyajátékoknak. Az is bizonyos, hogy sokat módosítottak rajta, míg mai formájához eljutott. Garzoni azt hiszi, hogy a nemes játéknak Olaszország a hazája.

Vásári tolvaj. Minden vásáron panaszkodnak az iparosok, kereskedők, hogy meglopják őket. A tolvajok nem válogatósak, lopnak mindent, a mihez hozzá férnek. A minap Nován megtartott országos vásáron különösen sok volt a panasz a »fékékómárook« garázdasága miatt. Hirtelenében loptak cipőket, kalapokat, kanalakat, vásznat, tükröt s egyéb tárgyakat. Károsultak felhívták az ott cirkáló csendőrök figyelmét az esetre, ezek kutatni kezdtek és sikerült is a vásári tolvajt Német Mári erdeifaludi asszony személyében elfogni. Találtak nála annyiféle portékát, hogy bátran kiállhatott volna vásárra árusítósnak. Átadták a bíróságnak, a hol elnyeri büntetését.

Borkóstolók. A császi hegyi birtokosok egy idő óta arra a kellemetlen meglepetésre jutottak, hogy ismeretlen tettesek álkulcsal bejárnak a pincékbe és a borokat megdézsmálják. Sehonnem sem vittek el többet néhány üvegre valónál. És a mint a kellő mennyiséget magukhoz vették, eltávoztak, a pincék ajtóit pedig annak rendje módja szerint beesútták. Károsultak sokáig nem tettek az esetről jelentést, azért mikor a csendőrségnek tudomására jutottak a lopások, a megindított nyomozás nem vezetett eredményre.

Felsült szalmaözvegy. A forró nyár tikkasztó melege ellen hazánk egy kies fekvésű, dus lombozatu fürdő árnyas fái alatt keresett menedéket városunknak egy bájos asszonykaja. Elutazása előtt szoroson lelkére kötötte férjüramnak, hogy szolidan éljen, esténként ki ne maradozzon, rosz utra ne térjen s mindenre jól vigyázzon. Eleinte megfogadta a férj az asszonyka utasításait. S lehetőleg szolidan élt, esténként 9 óra előtt pontosan otthon volt és lefeküdt. Történt azonban, hogy jóbarátok társaságába keveredett és — nem akarván a többiektől elmaradni — éjfélig is elmulatott. Egy ilyen kimaradás alkalmával kissé pityókás állapotban térvén haza, nagy meglepetésére égő szivarozó embert látott a szobában maga előtt. Rákiabál, hogy ki az, mit keres az ő szobájában, választ azonban nem kap. Beljebb megy, az ismeretlen egyre közelebb jön. Emberünk kiveszi az égő szivart a szájából s az ismeretlen felé siet. Már egészen közel állnak egymáshoz, mikor ököibe szorított kézzel az ismeretlen felé sujt és — a következő pillanatban égő fájdalmat érez a kezén s csörömpölve hullnak az üvegeserepek a padlóra. A szalmaözvegy önmagára csapott az álló tükröbe, melyben saját alakját nem ismerte föl.

Öngyilkosság. Id. Kovács István zalaistvándi lakos 75 éves gazdaembert a sors kezdte üldözni, hol itt, hol amott szenvedett veszteséget és kárt.

Egy időig csak türte az öreg az életviszontagságait, végül egy szép napon fölment a lakás padlására s ott felakasztotta magát. Mire észrevették, már halva volt.

Piaci botrány. Piacunkat annyi csavargó lepi el naponkint, hogy ellenük védekezni majdnem lehetetlen. Lopnak, a mi kezük ügyébe esik. És nem csak helybeliek, hanem vidékiek is üzik a sportnak ezt a nemét. A múlt vasárnap egy vidéki parasztasszonyt értek tetten, amint a hentes sátrak egyikéből húst lopott s azzal el akart illanni; de észrevették, körülfojták s alaposan helybenhagyva átadták a rendőrségnek.

Balatonfüred az idén is nagyon élénk. Naponkint nagy tömegben érkeznek a vendégek eme gyönyörű fürdőre, a hol Langer István fürdőbiztos mindent elkövet, hogy a vendégek minél jobban érezzék magukat. Junius 21-ig a vendégek száma 1188 volt, a melyből állandó vendég 432, az átutazó vendég 756 volt.

Szent János mint Szent Vendel. Nagylengyel faluvégén állt ősidőktől fogva a falu védszentjének, szent Jánosnak szobra. Az idő vasfoga bizony alaposan megbívalta. Keeses szakállát lenyeste a zord északi szellő, a letöredezett kezeit elvitték, beletiptorták az ut agyagjába a vásárosok, és bizony még az orra is lemaradt valahol az ut szélén. Szóval szent János nagyon kevéssé képviselte az állásához illő komolyságot. Csúsz is ült Nagylengyel előljárósága végre valahára, és azon tanácskozásnak az lett a vége, hogy a múlt hónapban megtarthatták az új szent János felszentelését. A szomszédos Ebergény község nagy része ott volt és irigykedve szemléltek az új szobrot. Hogyne irigykedtek volna, mikor nekik még egy akkora szobor sem ábrázolta pátronusokat, szent Vendelt, mint a régi szent Jánosnak egyik letörött keze. A múlt héten azután elintézte Ebergény község a baját. Történt ugyanis, hogy az ebergényi bucsun ott volt a szomszédos Nagylengyel előljárósága is, és midőn bor közben a két falu előljárósága ráért az új szobor ügyére, az ebergényi bíró tisztesség tudással megkérdezte társát, hogy hova tették a régi szent János szobrot? Hát bizony mi eettünk a tűzoltó főcskendők közé. Láti komé odadhatnák nekünk szent Vendelnek. És úgy lón, amint a bucsun elhatároztattott.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása). Különösen azon magféléknek volt nagy kereslete, melyek a learatott gabonaföldek bevetésére (tarlóba) használhatók oly célból, hogy részint őszutóján, részint tavaszkor bő takarmány termést szolgáltatassanak. Ezen magvakból ugyan nem nagyok a készletek, de a szükséglet fedezésére feltehetőleg elegendők lesznek. Ilyen helyzetnél, vagyis egyrészt a szükségletet, másrészt a korlátolt készleteket szem előtt tartva, a bentjegyzett magvak irányzata szilárd — biborhereit kivéve — melynek ára jelentékeny csökkent. Mindezekből kifolyólag különös nagy érdeklődés mutatkozott muharmag, pohánka, paprikaköles, mustármag, biborhere, lófogu tengeri és tarlórépa mag iránt. Jegyzések nyersáruért 50 kg-kint Budapesten: — Őszi borsó 8 K, őszi búkköny 14 K, muharmag 9 1/2 K, cukoreirók 9 K, pohánka (hajdina) 9 K, paprika köles 1 1/2 K, mustármag 12 K, biborhere 16/18 K, lófogu tengeri 10 K, esibeher (spergub) 11 K, tarlórépamag 44/50 K.

Allategészségügy. A földmívelésügyi miniszteriumhoz beérkezett hivatalos adatok szerint vármegyénk területén 1 községben takonykór és bőrféreg, 1 községben ragados szájszél és köröm fájás, 15 községben ivarszervi hólyagos kiütés, 1 községben rühkór, 32 községben sertésorbán és 60 községben sertésvész volt.

Erzsi néni most a nők legkedvesebb tanácsadója. A frissgyümölcsöt és zöld főzelékféléket most kezdik berakni télre, mikor a cseresznye érik és a bab gyenge, végződik a berakás késő ősszel, a duráni barack és a téli ugorka eltevésével. A kik jó befőttes és téli zöld főzeléket akarnak úgy eltenni, hogy ne romolják azok mind a már IV. kiadásban megjelent Erzsi néni. Hogy kell befőzni? című könyv tanácsa után indulnak, a melynek ára diszkótésben 1 K, és megrendelhető Lévai Mór kiadóhivatalában Ungvárt utánvétellel. A kik az összeget utalványon előre beküldik, bérmentve kapják meg. Sok utánzása van már Erzsi néni befőttes könyvének, de az eredetinek nyomába sem léphet egyik sem. Csak Erzsi néni könyvét tessék kérni és mást ne fogadjon el.

A renaissance.*

Gyönyörű kor, a melynek külön erkölcsi, külön története, külön szokása s — a mit ma legjobban ismerünk — egészen külön művészete volt. Nemesak így messziről sóvárgunk vissza mind feléje, Burekhardt és Gobineau olvasói, egy olasz maga is, Alfieri, a kik ezek közt a esodák között élt, azt mondotta: „Az emberi növény egyszer nőtt nagyra, akkor is Olaszországban, akkor is a XV. században“. Mi nekünk ma a renaissance és vele az egész középkor? Igazi összefoglalójuk eddig nem akadt, magyar legkevéssé, csak egyes elemeit látjuk: a papságot és a lovagvilágot, a hübriséget és kereszties hadakat, a klasszikus kor hagyatékát, amelyből egy új világ művészete és tudománya sarjad, de mindezek összeolvadását még nem akadt, a ki megmagyarázza. Csupa töredezett kép az egész század; szürke klastrom kékelő hegyen, ahol a sciptoriumban szelid arcú vén barátok másolgták ékes fraktura írással, piros initialekat vetve a minimos kalamussal, a szentek életét. A fiatalja meg égő szemmel festegeti Horátius istentelen poétának a verse fölé a esábitó Lalange aremását. Lent meg a völgyben barátok tanítják a népet szántásra, vetésre, Isten nevének nagyobb dicsőségére. S fent a várakban mór esatákban kiesorbult fegyverek, akongó vén folyosókon bársony esatárok, faragott esontnyergesek, himes bársonyban fákliafénytel járó mesés asszonyok, apródok, lovagok, vitézi tornák véres pajkos képe: ezek nekünk a középkor, liliomformára nőtt törékeny szép lányokkal, a kik ápolgták piciny kertjüket a vár bástyáján, egy pár lépés kerületben, ahol a sziklán maréknyi földben eldélgettek egy-két virágot, mint a hogy a Somló Füleik béreim ma is látjuk. Ez a kor a maga kegyetlenségében ájtatos volt, a maga szilajságában istenes, a maga vadságában tele szépséggel és művészettel.

Művészettel? »A sötét középkor?« Igen, mert hiszen nem a kor volt sötét, csak mi nem látjuk elég világosan. Művészettel volt tele a levegő, az tapadt oda a templomok, várak kőfalának freskóhoz, minitaur festők kised rajzaihoz. Ott van a művészet szépséges asszonyok himzett rolyáin, aranyesipkés főkötőin, mintás fátyolfoszalványain, lovagok cifra vértjein, jámbor hegedűsök dalában. Csakhogy ez a művészet kevés embernek kedvéért volt, főrangú uraknak, főrangú asszonyoknak tetszésére. A jobáglány szive megszakadtáról nem énekel az igrie, a völgyek jajszavát nem jegyezték fel a krónikák, de ez így volt a görögöknél is a mi távolságunkból kétesen látszik, vajjon ez a kékes fény, mely a középkor fölött dereng, a barbárságon épült régi művészi világnak alkonyfénye-e, a melynek napja a renaissanceban még egyszer visszazélt, vagy az ujkor hajnalsugárzása.

Erre a kérdésre keresi a feleletet dr. Csuday Jenő, a történelemnek és az egyháztörténelemnek ez a buzgó és jóhiszemű buvára, a ki az egész könyvön át nagy figyelemmel és gondnal bontogatja szét a történelem szálait, keresve mindenütt a régi világ és régi műveltség esirút a népvándorlás iszapja alatt, meglesve a mint ez a csira új életre zsendül a televény fölött. Könyvét úgy is nevezte el, hogy ez a szándék nyomában szembe tűnjék: A középkori intézmények bomlása és a renaissance. Ez a címe. Alapos tudománnyal, sok és pontos utánjárással készült munka s ügyes stilművészetbe foglalva lát napvilágot. Csudaynak ez a könyve nemesak a legterjedelmesebb, de legfontosabb, legnagyobb értékű munkája is. Forrásairól és kutatásairól a bevezetésben ad számot, melyből kitűnik, hogy a legalaposabb szakmunkákat használta fel a forrásmunkák mellett.

A magyar részt a könyvhöz dr. Schönher Gyula írta, a ki, mint Csuday is, szintén egyetemi magántanár s jeles nevet szerzett magának Corvin Jánosról és az Anjoukról irt munkáival.

A Nagy Képes Világtörténelemnek azt a feladatát, hogy a magyar nemzeti históriát összeolvassa a világtörténelem áramlataival, fényesen oldotta meg.

A könyvben tömérdek az illusztráció, amelyek kitűnő megválasztása egyrészt bizonyára a szerkesztőség érdeme. Az egész kötet összefoglalását is a munka végén maga a szerkesztő, dr. Mareali Henrik írta. Az illusztrációk közül különösen ki kell emelnünk II. Ulászlónak levelét a por-

* A Nagy Képes Világtörténet VI. kötete. Az egész munka 12 kötetből fog állni. Egy kötet ára diszkótésben 8 forint. Kapható minden könyvkereskedésben, részletfizetésre is a kiadó Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságnál. (Budapest VIII., Üllői-ut 18.)

lázadásról, a szines képek közül a Hunyadyak címerlevelével, Mátyás trónkártyját és egy mise-könyvének gyönyörű első lapját, a melyeken kívül még számos művészi kép, több magyar vonatkozású is van, a kötetben.

A kötet késedelmes megjelenését a szerkesztő néhány sornyi előszóval azzal indokolja, hogy munkaközben többszörösen gazdát cserélt. Ez természetesen egy ilyen nagy vállalatnál, mely a jóformán egy évtizeden húzódik át, de az már kevéssé természetes, hogy ez nem hagyott nyomot a munkán, a mely minden tekintetben egyöntetű és gondos, s a melyből immár csak egy kötet van hátra, a legutolsó, a legújabb kor története, amelyet maga a szerkesztő, dr. Mareali Henrik fog megírni.

A Műveltség Könyvtára.

A hazai tudomány kiváló férfiai egy népszerűen tudományos vállalat megalkotására csoportosultak, melynek az a célja, hogy az igazi modern műveltség esarnokát a nagyközönség számára megnyissa. „A Műveltség Könyvtára“ címen kerül a nagyközönség elé az a tizenkét kötetre tervezett nagyszabású vállalat, mely arra van hivatva, hogy a tudományos haladás eredményeit, melyek csak elszórtan és hézagosan szoktak a közönség elé kerülni, nem tudákos, hanem élvezetes irodalmi formában, gyönyörűen kiállított illusztrált kötetekben közvetítse a hazai társadalom azon rétegeivel, melyek az igazi műveltséget, az alapos felvilágosítást keresik, de azt csakis művészi feldolgozásban fogadják el. A Műveltség Könyvtára, melyet az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat a modern könyvtechnika minden eszközeinek felhasználásával tizenkét nagy alaku, 40—45 íves, gazdagon illusztrált és remek műmellékletekkel díszített kötetben ad ki, f. év vége felé indul meg.

Az egyes kötetek a következő anyagot fogják felölelni:

I. **A technika vívmányai.** Ez a kötet könnyed előadásban tárgyalja a feltaláló elme óriási vívmányait az utolsó 100 év alatt.

II. **Kozmográfia.** A világrend törvényei, a föld fizikai földrajza és csillagászat.

III. **Az ember.** Ez a munka az ember eredetét, egyéni, faji sajátosságait, testi és lelki életét, társadalmi fejlődését, betegségeit és azok okait és végül az észszerű életmód szabályait fogja tartalmazni a tudományos eredmények alapján, vonzó, élvezetes alakban.

IV. **A művészet könyve.** Egészen eredeti, új feldolgozásban nemesak a képzőművészetek történetét fogja tárgyalni, hanem a műrekek helyes szemlélésére és megítélésére is utmutatással fog szolgálni.

V. **A természet világa.** Nem untató felsorolása az állat-, növény- és ásványvilágnak lesz e munka, hanem nagy vonásokban és érdekes csoportosításban bele fog világítani a természet életébe.

VI. **A föld és lakói.** Ez a kötet a tulajdonképpeni földrajz anyagát a föld körüli séta formájában nyújtja.

VII. **Művelődéstörténet.** Az emberiség erkölcsi és szellemi fejlődésének előadása a történeti élet kezdeteitől fogva egészen a legfejlettebb kulturális állapotokig.

VIII. **Magyarország története** egy kötetben.

IX. **Az ókor és középkor története** egy kötetben.

X. **Az ujkor és legújabbkor története** egy kötetben.

Ezek a történelmi munkák eredeti új feldolgozásban a legújabb tudományos szempontokból fogják tárgyalni ezt az ismeretanyagot úgy, hogy a magyar közönség e könyveket haszonnal és élvezettel fogja olvasni.

XI. **A Magyar Irodalom Történetét** és

XII. **a Világirodalom Történetét** is egy-egy kötetben fogja a Műveltség Könyvtára közölni.

A Világirodalom Története is újszerű rendszerben készül, amennyiben elsősorban az emberiség általános szellemi életét és a népek irodalmának egymásra való hatását fogja tárgyalni.

Amint e tervezetből kitűnik, *A Műveltség Könyvtára* nemcsak terjedelménél és összeállításánál fogva lesz a magyar közönségnek nélkülözhetetlen irodalmi kincse, hanem amellett, hogy minden egyes kötet a szaktudós kezében is megállja helyét, eredeti összeállításában és felfogásában egész különleges vállalat lesz, amely sokkal közelebb áll a művelt nagyközönség tényleges igényeihez, mint akár a valóságos szakmunkák, akár pedig egyéb, az egyes szakmákról megjelent részletesebb könyvek.

Az egyes kötetek szerkesztőinek sorából egyelőre megnevezük *Alxander Bernát, Acsády Ignác, Cholnoky Jenő, Ferenczy Zoltán, Kövesligethy Radó, Lenhossék Mihály, Marczali Henrik, Térey Gábor* stb. kiváló szaktudósaink nevét.

Közgazdaság.

Első országos borvásár.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által rendezve Szegeden f. évi szeptember hó első felében.

Ismerve azon előnyöket, melyeket egy országos borvásár a magyar szőlőbirtokosságának nyújt, hivatásos kötelességet teljesít a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” azáltal, hogy ezeket minél szélesebb körben hozza tudomására az érdekelt közönségnek.

Ma a termelt bor sok esetben a termelő kezében marad, mert nem ismerve az értékesítés módját, várja a közvetítőt, ki jól, avagy rosszul készletét átveszi, ha ugyan oly árban, mely reá nézve nagy haszonnal jár, hozzájuthat.

Mennyivel javulna a helyzet akkor, ha a borforgalom elősegítésére, a bortermékek fogyasztásának fokozására súly helyeztetnék, ha el lennének hátrítva ama akadályok, melyek pedig hatalmas gátként állottak fenn. Ezen feladat megoldására szolgál az országos borvásár, hol a fenti cél mellett főtevése az országos egyesületnek az, hogy a termelő és fogyasztók közönségnek, a bel és külföldi borkereskedelemnek módot nyújtson az egymással való közvetlen érintkezésre, hogy megismerhessék a természetes magyar borok kitűnő minőségét, hogy hazánk borkészletéről és beszerzési forrásokról közvetlen tudomást szerezhessenek, mi által elérni a termelő azt, hogy borait könnyen értékesítheti és a tetemes közvetítési díjat megtakaríthatja.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete gondoskodott arról, hogy mindezek elértessenek azáltal, hogy a borvásárt ugyanazon időben tartja meg Szegeden, amidőn a „Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége” országos kongresszusát tartja ugyanott.

A vásáron való részvétel annál előnyösebbnek tetszik, mert az egyesület mint rendező, gondoskodni fog arról, hogy az összes magyar borkereskedők és vendéglősök arra meghívassanak, valamint több ezer meghívót küld az osztrák, svájci és német vendéglősök és kereskedők címeire.

A borvásáron a borok vidékenként csoportosítottatnak.

A vásár f. évi szeptember hó elején lesz megtartva két egymásután következő napon.

Azok, kik bővebb felvilágosítást óhajtanak, forduljanak a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete igazgatóságához (Budapest IX., Üllői ut 25), mely bárkinek küld szívesen bejelentési ívet, aki eziránti igényét bejelenti. Minél tömegesebben keresi fel a bortermelő közönség készleteivel ezt a vásárt, annál biztosabban fog ott nagy forgalom kifejlődni és annál szilárdabban alapítható meg a borvásárok jótékony intézménye Magyarországon is.

Piaczi árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonkin.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7-80	8-—
rozs		5-40	5-60
zab		5-30	5-50
tengeri		6-10	6-30

Nyers selyem 9 forint 90 krajcártól 43 forint 25 krajcárig egy teljes ruhához szükséges szövet. *Bérmontve és már elvámolva*, házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára** Zürichben.

Nyilt-tér.)*

A zsidó főkántor ügye.

A „Magyar Paizs” legutolsó számában a zsidókántorra vonatkozó közleményre a következőket jegyezzük meg az abban közölt »tényállás« kiégésztéséül.

(Addig is míg erre rátérünk, zárjelben idejegyezzük, hogy e helyütt multkor a csernovitzi kántor által énekeltetett himnusz nem az énekelt, hanem egy magyar ajku kántor, de ugyilátszik valakinek érdekében állott azt vele énekeltetni, a jóhiszemű közönség megtévesztésére.)

Alapszabályaink 29. §-a értelmében a főkántor választása — és pedig mivel különbség nincs téve, akár egy próba évre, akár véglegesen — a közgyűlés hatáskörébe tartozik, illetve a 46. §. a főkántor választást az előjáróság hatásköréből világosan kiveti.

A közgyűlésnek tehát nemcsak joga, hanem egyúttal kötelessége a főkántort megválasztani, még pedig olyan kötelessége, melyet a kezéből ki nem adhat s tőle senki át nem vehet.

Nagy helytelenség és szabálytalanság volt tehát a kántorválasztásról az évi jelentés keretében megemlékezni s azt a közgyűlésnek ilyen alakban, mint osztályban a pilulát beadni s így észrevétlenül átíklani rajt, ami akkor igen könnyen ment, mert a közérdeklődést a tárgyszerű képező pénztárnok választás és a templom melléképületének kérdése bilincselte le annyira, hogy mikor az előjáróság egyik ügyvéd tagja előtt a kántorválasztás kérdésében elfoglalt álláspontunkat egyik elvtársunk kifejtette, azt mondta, hogy teljesen igazunk van, mert ő sem tudott ugyilátszik erről a jelentésről, pedig ott volt a közgyűlésen. Ezt csak azért említjük meg, mert ez az ur most legjobban ugrál és helyteleníti eljárásunkat.

De feltéve, hogy a közgyűlés a kántorválasztás jogát átruházhatná az előjáróságra, akkor sem ruházhat át több jogot, mint a mennyi neki van, pedig ő is csak titkos szavazás útján választhat kántort.

Az előjáróság azonban nyilvános szavazással hozta a megfellebbezett határozatot, tehát ez a választás érvénytelen: mert szabálytalan; s joggal kérjük annak megsemmisítését.

Feltéve azonban, hogy az előjáróság teljesen szabályszerűen ejtette volna meg a választást, annak eredménye még akkor is provokálná a vele szemben elfoglalt álláspontunkat, mert melyik beesületes magyar embert nem sértené, mikor annyi jó magyar kántor kér kenyeret, hogy azt inkább a lengyelnek akarják adni.

Erre a t. előjárósági tagok egy része azt mondja, hogy a művészet nemzetközi s nem jöhet tekintetbe a honosság annak elbírálásánál; helyes, mi is azt mondjuk, de megtoldjuk azzal, hogy a művészet meghatározásához a t. előjáróságban kevesen értenek s hogy az előjáróságon kívül álló megbízott szakértők a megválasztott lengyel kántort a 4-ik osztályba sorozta, míg a magyar ajkuak az 1-ső és 2-ik helyen állanak. Nagyon természetes, hogy a választást megfellebbeztük a közgyűléshez, de mint a Magyar Paizs utolsó számában is olvastuk s ma már biztosan tudjuk, hogy az előjáróság gőgös mindenhatósága folytán zátonyra akadt, a honnan majd a miniszterium beleavatkozásával fogjuk megszabadítani.

Ezek után mindenki láthatja, hogy azt a soha nem keresett nekünk imputált feltűnési viselkedet, tulajdonképen nem a feltűnni vágyás okozta, hanem az előjáróság pöffeszkedő s mindenütt lekicsinylő viselkedése s főképpen az a megbántott hazafiúi érzés okozza, mely az előjáróság némely tagjából kiköltözött Bukovinába. Ez visket nekünk s ezért vakaróznak a szerkesztőségekben azok az »előkelő« hitközségi tagok.

Zalaegerszeg, 1904. július 8.

Számos hitközségi tag megbízásából:

Ifj. Horvát Jenő,

Szamek Adolf.

*)E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

NESTLÉ FÉLE gyermekliszt.

főülmulthatatlan
gyomorbelegek, diarrhoeban, bélhurutban szenvedők számára.
Kapható gyógyszerárak és drogueriákban.
Kísérleti célokra fél dobozok á 1 Korona.
A tisztelt szülésznek probadozók és röpiratok ingyen rendelkezésre állnak a **NERUDA NANDORNÁL** féle főraklárban **BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.**



Rohitschi „Tempel“-forrás vize

— étvágyat csinál, —

— elősegíti az emésztést, —

— irányítja az anyagcserét. —

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.

Társszerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Uj pék üzlet.

Értesítem a t. közönséget, hogy a Körmendi-utcaiban, a **Nagy Károly-féle** házban

pék üzletet

nyitottam. Minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a vevő közönség igényeit, úgy a **sütemények jóságára**, mint **árára** nézve teljesen kielégítem.

A tisztelt közönség szives pártfogását kéri

NAGY IMRE.

BRÁZAY FÉLE SOSBORSZESZ



NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
B KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKELVE VAN!

3624/tkv. 1904.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtónak Cziklin Imréné és neje Bor Rozsi végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében 148 korona 21 fillér tőkekövetelés és járulékaiknak kielégítése végett, a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a bezerédi 126. sz. tjkben + 239. hrsz. alatt felvett a vizslavölgyben fekvő, végrehajtást szenvedettek tulajdonát képező szőlő, rét és pincére 1128 K — ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendel-tetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi július hó 28-ik napján** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 112 K 80 f-t készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.
Zalaegerszeg, 1904. évi május hó 4-én.

Dr. Kiss, kir. tvszéki albiró.

Üzletház eladás.

Szombathelyen, ennek legélénkebb utcájában egy

sarokház,

melyben jelenleg egy kitünő forgalmu fűszer- és liszt-üzlet van, szabadkézből

eladó.

A ház 1915-ig adómentes.

Fodor Zsigmond
Szombathely.

A „Kávé király“-hoz

A ki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „**Király kávét**“ vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt el-münk s így minden kávéismerő, ki egyszer megizleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamatu s illatu azonnal elillan, valamint minden izzó szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvéttel a következő árban:

1 kgros doboz . .	4 K 80 f
2 „ „ . .	9 K — f
4 „ „ . .	17 K 20 f

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánl-juk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 posta-csomag 5 kgr. legf. Cuba	K 13-50
1 „ „ 5 „ „ Ceylon	„ 12 —
1 „ „ 5 „ „ Jamaica	„ 11-20

BIRÓ és TÁRSA

a „Kávé király“-hoz.

Budapest, VI. Teréz-körut 2/a—b.

A „Kávé király“-hoz

Szabó üzlet.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy **Zalaegerszegen a Kazinczy-teren**

férfi szabó üzletet

nyitottunk.

Számos éveken át Bécsben, Berlinben és a külföld több fővárosában szerzett tapasztalataink folytán a modern műszabászat minden ágában teljes szakképzettséggel bírván, képesek vagyunk a mai kor igényeinek megfelelő civil, katonai és papi öltönyt, a becses megrendelések szerint, bármiféle bel- és külföldi szövetekből jutányos áron, kifogástalanul elkészíteni és pontosan kiszolgáltatni.

Szakmánkat illető képzettségünkre és az irántunk való bizalom kegyes megnyilvánulására vonatkozólag bátrak vagyunk megérteni, hogy Ő cs. és kir. Fensége József főherceg ur titkári hivatalának folyó évi június 15-én kelt 1959/1904. szám alatt iktatott becses értesítése szerint Ő fensége a saját magas személye részére nálunk megrendelést eszközöltetni kegyes volt.

Mély tisztelettel

Indra és Gáspárics

papi-, katonai- és polgári öltöny készítőik.

Gyümölcs eladás.

A legjobb minőségű és minden-nemű

enni, befőzni és lekvárnak való

gyümölcs

a legolcsóbb napi árban **utánvét** mellett 5 kilogrammtól kezdve kapható

Ifj. Galvács Lászlónál
Kecskeméten.

Zsir eladás.

Háziasan kezelt kitünő minőségű

ikra zsír

kapható kicsinyben 78 krajcárért, 50 kilogrammon felüli mennyiségben 75 kr-ért

Dergács Gyula

mészáros és hentesnél

Zalaegerszeg, Körmen-di-utca.

Mindenféle**tégla**

ugy mint: faltégla, lyukas és tömör saj-tolt faltégla, igen alkalmas nyers épít-kezősekhez, továbbá hódfarku és hornyolt tetőcserép, valamint orr-, kövezet-, kut-csatorna-, párkány- és jászoltégla, úgy alagcső is a legjobb minőségben bármely állomásra szállítva kapható az alatt ne-vezett téglagyárban.

Árjegyzékkel és mintával szívesen szolgál

Uradalmi Gőztéglagyár
Sárvár.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisz-tességesen minden szak-ismeret nélkül.

Küldje be címét E 473 jelű alatt a következő címre: Annoncen-Ab-teilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

1686/m. 904.

Hirdetmény.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága 1904. évi május 10-én kelt 1746. sz. rendeletével gyűlevész—galambok—komáromi tvh. közut 69—40-5 km. szakaszának alap-kövezési munkálataihoz szükséges **kőanyag** beszerzését 3000 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fent említett kőanyag szállítá-sának biztosítása céljából az **1904. évi július hó 18-ik napjának d. e. 11 órájára** a m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivat-nak, hogy a fentebbi szállítási mun-kálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitű-zött nap d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekez-zenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános felté-telekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó szállítási munká-latra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a ren-des hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Zalaegerszeg, 1904. június hó 30.

Zalavármegyei m. kir. államépítészeti hiv.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMESES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.



Somafose
oldható hűsfehérnye
a hús tápanyagát tartal-
mazza (tojásfehérnye és
s) majánem ízűen,
bármilyen oldható por-
alakban,
a lehető legjobb
erősítő szer
gyenge, a táplálkozásban
visszamaradt egyéneknek,
mellbetegségeknek, idegbe-
geknek, gyomorbeté-
nek, gyermekágyasoknak,
angol kórban szenvedő
gyermekeknek, gyógyulók-
nak stb., stb.,

Vas-Somafose
alakjában különösen
sápkórban
szenvedőknek orvosi-
lag ajánlva.
Somafose nagy mértékben
emeli az étvágyat.
Kapható minden gyógyszer-
tárban és drogeriában.
Csak eredeti csoma-
golásban valódi.

Postégyárak ezelőtt
Bayer Fr. és társa, Elberfeld.

Jónak, a jobb
az ellensége.

Tényleg a legjobb az eddig használatban levő
szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut
ruhaneműk mosására, a Schicht által újonnan feltalált

mosó kivonat,

„Asszonydicséret“

védjegyel,
a ruha beáztatására.

Előnyök:

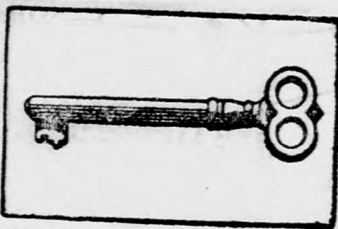
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felére csökkenti.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alant jegyzett cég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosáznál.

Nélkülözhetlenül válik minden háztasszony és
mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

— Mindenütt kapható. —

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“



jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan.
Minden káros alkatrésztől mentes.

..... Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab
szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével
legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a maga nemében, az európai
szárazföldön.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Glanzcrème világos cipők számára leg-
szebb fényt adnak és megtartják a színt állandóan. Sárga vagy barna bőrből készült
foltos cipők Lyosin alkalmazásával egész uj színt kapnak.

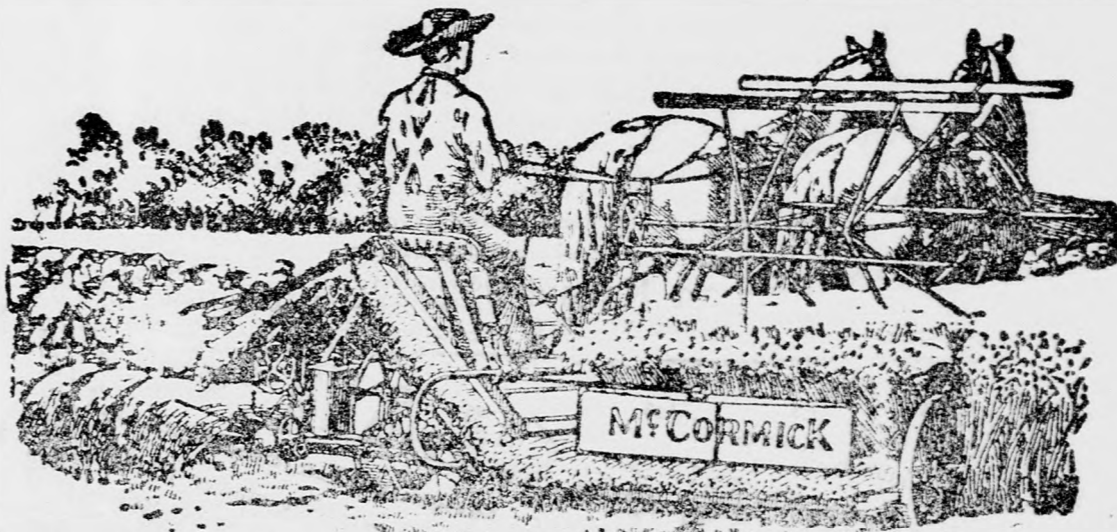
Alapítottatott 1812.-ben. Gyárraktár Budapesten, V. Lipót-körut
24. A levelek Bécsbe III/i. intézendők. A mosáshoz Brunnen-szappan veendő.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company
(Chicagoí aratógépgyár.)

KNEDHT J. E., igazgató.

Budapest, V. Váci-ut 30.

Katalogusok
ingyen és bérmentve.



Felvilágosításokkal
készséggel szolgálunk.

Gyártmányok: Kéveköto gép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép,
szénagyűjtő gereblye és „Manilo“ kévekötofonál gyártmányal.

Évi gyártmány 362.000 gép.

UNGER ANTAL

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS NYOMTATVÁNYRAKTÁRA
ZÖLD-UTCA. ZALAEGRSZEG. ZÖLD-UTCA.

— AJÁNLIJA —

RAKTÁRON LEVŐ NYOMTATVÁNYAIT

— ÜGYVÉDEK, KÖZSÉGI- ÉS KÖRJEJYZŐK RÉSZÉRE. —

DÍSZMUNKÁK, MEGHÍVÓK, ELJEGYZÉSI- ÉS ESKETÉSI KÁR-
TYÁK, NÉVJEGYEK STB. LEGSZEBB KIVITELBEN, GYORSAN ÉS PONTOSAN
KÉSZÍTETNEK.

A NYOMDA A MAI KOR IGÉNYEINEK MEGFELELŐEN, UJAN
VAN FELSZERELVE.

LEVÉLBELI MEGKERESÉSEK A LEGPONTOSABBAN FOGANATOSÍTTATNAK.

GYÁSZLAPOK KÉT ÓRA ALATT KÉSZÍTETNEK.